

Reservation ang. yttrande över remissen Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48), Indelningskommitténs förslag till storregioner

Vi reserverar oss mot Regionstyrelsens beslut och anser att yttrandet i stället skulle haft följande innehåll:

Sammanfattning

Region Örebro län säger nej till förslaget om nya storregioner.

Indelningskommitténs förslag om nya storregioner är riktigt dåligt för Örebro län. Det försämrar för sjukvården, det försvårar för järnvägen och det riskerar både statliga jobb och sjukvårdsjobb i länet. Det riskerar dessutom att försvåra det demokratiska arbetet, försämra den demokratiska legitimiteten samt påtagligt öka avståndet mellan väljare och valda.

Örebro ska, enligt förslaget, bilda storregion tillsammans med Gävleborg, Dalarna, Västmanland, Sörmland och Uppsala län. I diskussionerna har det sagts att större regioner skulle underlätta för sjukvården, arbetsmarknaden och för kommunikationerna. För oss i Örebro län innebär förslaget istället försämringar på alla de tre områdena.

Den föreslagna storregionen försämrar kraftigt villkoren och möjligheterna för länets sjukvård.

För sjukvården innebär det en mycket kraftig försämring. Örebro samarbetar sedan länge intensivt med Värmland inom ramen för Uppsala- Örebro sjukvårdsregion. Värmlands läns landsting köper mycket sjukvård både från Karlskoga lasarett och från USÖ, Universitetssjukhuset, i Örebro. För Karlskoga handlar det om sjukvård för ca 80 miljoner kronor och därmed en viktig del av underlaget för sjukhuset, inte minst för rollen som akutsjukhus. För USÖ handlar det om högspecialiserad sjukvård för ca 140 miljoner kronor. Det innebär att Värmland köper ca 40% av den sålda högspecialiserade sjukvården vid USÖ. Det är patienterna från Värmland som ger den volym som är nödvändig för att bedriva högspecialiserad sjukvård vid USÖ. Värmland köper lika mycket högspec-vård som Dalarna, Västmanland och Sörmland tillsammans. Det innebär att patienterna från Värmland är en absolut nödvändig del för att klara uppdraget som högspecialiserat sjukhus, en roll som är ett krav för att bära läkarutbildning och status som universitetssjukhus. Förslaget innebär att Värmland i stället skulle höra till Västra Götalands sjukvårdsregion och att de värmländska patienter som behöver högspecialiserad sjukvård får åka till Göteborg i stället för Örebro. Möjligheterna att utveckla USÖ, ja till och med behålla nuvarande situation, skulle försämrats mycket kraftigt om det (S)- märkta förslaget går igenom.

Sjukvårdsminister Gabriel Wikström (S) har uttalat att det finns för många akutsjukhus, samt att han tror att de nya storregionerna kan komma att lägga ner ett antal akutsjukhus när en regionreform är genomförd. Örebro län är ett av de län som har flera akutsjukhus. Risken är uppenbar att rollen som akutsjukhus är i fara för både lasarettet i Lindesberg och i Karlskoga om det blir en storregionbildning enligt förslaget.

Det finns de som hävdar att större regioner är nödvändiga för att klara sjukvården i framtiden. Om en mycket större organisation är nödvändig skulle det synas redan nu, i resultaten från Stockholm, Västra Götaland och Skåne med mycket större organisationer än landets övriga landsting. Ligger de i topp när det gäller medicinsk kvalitet, medicinska

resultat, effektivitet eller ekonomi? Svaret är Nej. De landsting som ligger bra till i de flesta jämförelser är Östergötland, Jönköping och Kalmar.

Eller har de stora regionerna lättare att rekrytera läkare, sjuksköterskor och andra medarbetare till sjukvården? Även här är svaret nej. På ett område borde det bara kunna gå bättre för Örebro med en ny organisation och det gäller väntetider. Men det beror på att Örebro idag hör till de sämsta i landet, med långa köer till vården. Inte heller här finns det något samband mellan storlek och resultat utan de landsting som har korta köer är de som aktivt jobbar med att korta väntetiderna.

När det gäller kvaliteten i sjukvården verkar det inte finnas något positivt samband mellan storlek och resultat. När Karlskoga lasarett, som enda sjukhus någonsin, fick utmärkelsen Svensk kvalitet var det resultatet av ett långvarigt och ihärdigt arbete på sjukhuset, av sjukhusets egna medarbetare. Det var inte ett resultat av en stor organisation.

Det finns ett stort behov av att fortsätta det goda samarbetet inom ramen för dagens sjukvårdsregion. Fortsatt nivåstrukturering inom den specialiserade vården är nödvändig men i och med att dagens sjukvårdsregion bryts sönder av de nya storregionerna skapar förslaget till storregioner nya problem i stället för att lösa några.

En av de stora utmaningarna framöver är ett förbättrat omhändertagande av allt fler sjuka äldre. Det kräver ett tätare och bättre samarbete mellan den kommunalt finansierade äldreomsorgen och regionens sjukvård, både primärvård och specialistsjukvård. Det samarbetet underlättas inte av om sjukvården organiseras i en storregion som ska ha god kontakt med 64 kommuner.

Region Örebro län avstyrker därför förslaget till storregioner eftersom det så påtagligt försämrar förutsättningarna för sjukvården i länet.

Den föreslagna storregionen försvårar viktiga infrastruktursatsningar för länet.

Ett mycket viktigt projekt för vårt län är förbättrad järnväg och snabbtåg mellan Stockholm och Oslo, där spåren går direkt från Örebro mot Karlskoga, Kristinehamn och Karlstad. Det skulle göra resorna väldigt mycket snabbare och knyta ihop Västerås, Örebro och Karlstad till en gemensam arbetsmarknad. Med en gemensam region från Västmanland, över Örebro och med Värmland hade vi alla haft ett starkt gemensamt intresse av nya spår och nya tåg. Med det nya förslaget till storregioner blir det i stället två regioner efter stråket, och det blir regioner där fokus inte kommer att ligga efter sträckan Stockholm-Oslo. För Svealandsregionen blir det viktigare med både Dalabanan och trafiken norrut. För Västra Götaland är trafiken Oslo-Göteborg betydligt viktigare än trafiken Oslo-Stockholm. Det förefaller mycket osannolikt att Region Västra Götaland skulle prioritera tågtrafik Oslo-Karlstad-Stockholm framför Oslo-Göteborg-Köpenhamn.

Den föreslagna storregionen försämrar möjligheterna för arbetstillfällena inom statlig förvaltning.

Örebro län har väldigt många arbetstillfällen inom statlig förvaltning, ca 5000 st. Möjligheterna att behålla och få nya statliga jobb till Örebro försämrar kraftigt av förslaget till Svealandsregionen. Örebro riskerar att bli av med huvuddelen av länsstyrelsen när man ligger i utkanten av den nya storregionen. Den nya regionpolis-organisationen slås sönder och Örebros roll som huvudort riskeras. Örebro blir en utkantsstad i regionen där det blir

avsevärt svårare att få nya förvaltningsuppdrag och jobb i både statlig och regional förvaltning.

Den föreslagna storregionen försvårar för demokratin.

Även om en ny storregion kommer att ledas av ett direktvalt fullmäktige kommer det att bli betydligt färre politiskt aktiva och avståndet mellan väljare och valda kommer att öka dramatiskt med den föreslagna storregionen. Den nya storregionen väldigt stor, med 64 ingående kommuner, det är sannolikt att många kommuner kommer att sakna förtroendevalda i ett nytt storregionfullmäktige. Det blir långt mellan väljare och valda och långt mellan vårdens medarbetare och deras ledning. Det blir både en demokratisk utmaning och en utmaning att klara en av de viktigaste uppgifterna för sjukvården, bättre vård för sjuka äldre.

Det är troligt att de mindre partierna inte kommer att få fullmäktigeledamöter i samtliga län vilket kan skapa problem med företrädarskap. Risken är stor att politikerföraktet ökar när avståndet mellan väljare och valda ökar.

Möjligheterna att vara aktiv och närvarande fritidspolitiker försämras kraftigt. Kommer det ens att vara teoretiskt möjligt att kunna göra verksamhetsbesök i hela regionen för att i verkligheten få en egen bild av förhållandena på plats? Risken är stor att storregionen leder till ytterligare tjänstemannavälde.

Den föreslagna regionbildningen tar kraften från arbetet med att förbättra sjukvården.

Den föreslagna omorganisationen kräver ett mycket omfattande arbete under ett stort antal år. Allt från samordning av skattesats, politisk organisation och framtagande av otaliga reglementen till arbetet med att samtliga kommuner har likadant gränssnitt gentemot storregionen kommer att kräva en stor del av tillgänglig lednings- och styrkraft.

När en ny regionledning ska ägna sig åt den övergripande organisationen är risken uppenbar att många nödvändiga uppgifter och arbeten kommer att komma i andra hand. Det viktiga arbetet med att förbättra medarbetarnas villkor i sjukvården är ett sådant område, e-hälsa och digitalisering ett annat, allt fler äldre och allt fler kroniker ett tredje, de mest sjuka äldres villkor ett fjärde och nivåstrukturerings ett femte område som riskerar att hamna i bakvatten och inte hinnas med när storregionens alla organisationsrutor ska ritas, fyllas och revirmarkeras.

Sammantaget talar starka skäl för att förslaget till storregioner är riktigt dåligt för Örebro län och vi avstyrker därför förslaget.